

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

11 päivänä maaliskuuta 2010*

Asiassa C-19/09,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Wien (Itävalta) on esittänyt 23.12.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.1.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH

vastaan

Silva Trade SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts (esittelevä tuomari) sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz ja D. Šváby,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.10.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt J. Zehetner,
- Silva Trade SA, edustajinaan Rechtsanwalt K.U. Janovsky ja Rechtsanwalt T. Berend,
- Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Kemper,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Ossowski, avustajanaan barrister A. Henshaw,
- Euroopan komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.1.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1; jäljempänä asetus) 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetun palvelujen suorittamista koskevia sopimuksia koskevan erityisen toimivaltasäännön tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH (jäljempänä Wood Floor), jonka kotipaikka on Amstetten (Itävalta), ja Silva Trade SA (jäljempänä Silva Trade), jonka kotipaikka on Wasserbillig (Luxemburg), ja jossa on kysymys useassa jäsenvaltiossa täytäntöön pannun kauppaeustussopimuksen päättämiseen perustuvasta korvausvaatimuksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Asetuksen johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Euroopan yhteisö on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää yhteisöä vapau-
teen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa taataan henkilöiden
vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen toteuttamiseksi asteittain yhteisön on toteutet-
tava muun muassa oikeudelliseen yhteistyöhön yksityisoikeuden alalla liittyviä toi-
menpiteitä, jotka ovat välttämättömiä sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan
kannalta.”

- 4 Asetuksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Eräät tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden tunnustamista koskevien kansallisten sääntöjen väliset erot vaikeuttavat sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Säännökset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt ja yksinkertaistaa muodollisuudet, jotta niissä jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joita tämä asetus sitoo, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin, ovat välttämättömiä.”

- 5 Asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa todetaan, että ”tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu”.
- 6 Asetuksella säädetyt toimivaltasäännöt ovat sen II luvussa, joka koostuu 2–31 artiklasta.
- 7 Asetuksen N:o 44/2001 2 artiklan 1 kohdassa, joka sisältyy II luvun 1 jaksoon, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”, säädetään seuraavaa:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

- 8 Mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa, joka sisältyy samaan 1 jaksoon, säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa ainoastaan tämän luvun 2–7 jakson säännösten nojalla.”

- 9 Asetuksen N:o 44/2001 II luvun 2 jakson nimi on ”Eriytynen toimivalta”, ja kyseiseen jaksoon kuuluvassa 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa:

- 1) a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,

- b) jollei toisin ole sovittu, tätä säännöstä sovellettaessa kanteen perusteena olevan velvoitteen täytäntöönpanopaikka on:

- irtaimen tavaran kaupassa se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä tavarat sopimuksen mukaan toimitettiin tai oli toimitettava,

- palvelujen osalta se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava,

c) jollei sovelleta b alakohtaa, sovelletaan a alakohtaa;

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Wood Floor haastoi 21.8.2007 Silva Traden Landesgericht Sankt Pölteniin (Itävalta) ja vaati Silva Traden velvoittamista suorittamaan sille korvauksena kauppaedustus sopimuksen päättämisestä 27 864,65 euroa irtisanomiskorvauksena ja 83 593,95 euroa hyvityksenä.
- 11 Wood Floor vetosi tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi se saattoi asian, toimivallan perusteeksi asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaan ja väitti harjoittaneensa toimintaansa vain Amstettenissa, jossa sillä on kotipaikka, joten kaupankäynti ja asiakkaiden hankinta on tapahtunut Itävallassa.
- 12 Silva Trade katsoi, että tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia oli saatettu, ei ollut toimivaltainen, koska yli kolme neljäsosaa Wood Floorin liikevaihdosta tuli muualta kuin Itävallasta, ja että asetuksen 5 artiklan 1 alakohtaan ei sisällynyt nimenomaista määräystä tällaista tilannetta varten. Silva Trade katsoi, että mikäli vaatimuksen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikkaa ei voida määrittää, koska on kysymys ilman

maantieteellistä rajoitusta sovellettavasta velvoitteesta, 5 artiklan 1 alakohtaa ei voida soveltaa ja toimivalta on määritettävä asetuksen 2 artiklan perusteella.

- 13 Landesgericht Sankt Pölten hylkäsi toimivallan puuttumista koskevan väitteen ja katsoi yhtäältä, että kauppaedustussopimukset kuuluvat asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettun palvelun käsitteen alaan, ja toisaalta, että itävaltalaisen oikeuskäytännön mukaan useissa maissa tapahtuvan palvelujen suorittamisen yhteydessä paikkakuntana, missä palvelu suoritetaan, on pidettävä palvelun suorittajan toiminnan painopistettä.
- 14 Silva Trade valitti Oberlandesgericht Wieniin, jossa se väittää, että Itävallan oikeuskäytäntö koskee ainoastaan tilannetta, jossa eri toimituspaikat sijaitsevat yhdessä ja samassa jäsenvaltiossa. Se toteaa, että mikäli suorituspaikat sijaitsevat eri jäsenvaltioissa, kukin tuomioistuin on toimivaltainen ainoastaan sen velvoitteen osalta, jonka täytäntöönpanon olisi pitänyt tapahtua paikkakunnalla, jossa tuomioistuin sijaitsee. Kantaja, joka aikoo esittää kaikki vaatimuksensa yhdessä tuomioistuimessa, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa, voi toimia ainoastaan asetuksen 2 artiklan perusteella, joten käsiteltävänä olevassa asiassa itävaltalaiset tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia.
- 15 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin, joka aikoo pysyttää asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitelleen tuomioistuimen ratkaisun, katsoo, että asiassa C-386/05, Color Drack, 3.5.2007 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-3699) esitettyjä periaatteita voidaan soveltaa myös tilanteessa, jossa palvelua tarjotaan useissa paikoissa useissa jäsenvaltioissa, ja että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu täytäntöönpanopaikka on määritettävä ensisijaisesti sen paikkakunnan perusteella, jossa pääasiallinen palvelu suoritetaan tai jossa on palvelun suorittajan toiminnan painopiste.
- 16 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että käsiteltävänä olevassa asiassa kauppaedustaja harjoitti toimintaansa pääasiassa Amstettenistä käsin, joten siellä on oletettava sijaitsevan myös toiminnan ajankäytön ja merkityksen mukaan arvioitava palvelun suorittamisen painopiste.

- 17 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin korostaa ensiksi, että yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin edellä mainitussa asiassa *Color Drack* antamassaan tuomiossa täsmettänyt, että sen kyseisessä asiassa antamat vastaukset koskevat vain tilannetta, jossa on kysymys useista toimituspaikoista yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa, eivätkä ne vaikuta sellaisessa tilanteessa annettavaan vastaukseen, jossa useita toimituspaikkoja on eri jäsenvaltioissa.
- 18 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii tämän jälkeen, millä tavoin palvelujen suorituspaikkakunta on määritettävä, ja siinä tapauksessa, että yhtä ainoaa suorituspaikkakuntaa ei voida määrittää, voiko kantaja niin halutessaan saattaa kaikki vaatimuksensa minkä tahansa sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jonka tuomio-piirissä on suoritettu palvelu.
- 19 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii lopuksi, voidaanko asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohtaa soveltaa, jos yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaan toista luettelmaehtoaa ei voida soveltaa tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa.
- 20 Tässä tilanteessa *Oberlandesgericht Wien* päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1. a) Voidaanko – – asetuksen– – 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaan toisen luettelmaehtoan säännöstä soveltaa palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen myös silloin, kun palvelut suoritetaan sopimuksen mukaisesti useissa jäsenvaltioissa?

Mikäli edellä mainittuun kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko mainittua säännöstä tulkittava siten, että

- b) luonteenomaisen veloitteen täytäntöönpanopaikka on määritettävä sen paikkakunnan mukaan, jossa sijaitsee palvelun suorittajan toiminnan painopiste, joka arvioidaan toimintaan käytetyn ajan ja sen merkityksen perusteella, ja
- c) mikäli toiminnan painopistettä ei voida määrittää, kantaja voi nostaa kanteen kaikkien sopimukseen perustuvien vaatimusten osalta valintansa mukaan millä tahansa paikkakunnalla, jossa palvelua yhteisön alueella suoritetaan?

2. Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Voidaanko – – asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdan säännöstä soveltaa palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen myös silloin, kun palvelut suoritetaan sopimuksen mukaisesti useissa jäsenvaltioissa?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäisen kysymyksen a kohta

- ²¹ Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa ensimmäisellä kysymyksellään selvittää unionin tuomioistuimelta, voidaanko asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luetelmakohtaa soveltaa tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa.

- 22 Tältä osin on ensiksi syytä palauttaa mieleen, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa *Color Drack* antamassaan tuomiossa, että vastaajan kotipaikan tuomioistuimen toimivaltaa koskevaa sääntöä täydentävä asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan mukainen erityinen toimivaltasääntö sopimusta koskevassa asiassa vastaa läheisyystavoitteeseen ja se on perusteltu sillä, että sopimuksen ja sitä käsittelevän tuomioistuimen välillä on läheinen liittymä (em. asia *Color Drack*, tuomion 22 kohta; asia C-204/08, *Rehder*, tuomio 9.7.2009, Kok., s. I-6073, 32 kohta ja asia C-381/08, *Car Trim*, tuomio 25.2.2010, Kok., s. I-1255, 48 kohta).
- 23 Yhteisöjen tuomioistuin on myös todennut, että tavaran kauppaa koskevista sopimuksista johtuvien velvoitteiden täyttämipaikan osalta asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohtassa määritellään tämä liittymäperuste itsenäisesti tuomioistuinten toimivaltaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista ja ennakoitavuutta koskevien tavoitteiden vahvistamiseksi. Niinpä tällaisissa tapauksissa tavaran toimituspaikka on itsenäinen liittymäperuste, ja sitä on sovellettava kaikkiin samaa kauppasopimusta koskeviin kanteisiin (em. asia *Color Drack*, tuomion 24 ja 26 kohta; em. asia *Rehder*, tuomion 33 kohta ja em. asia *Car Trim*, tuomion 49 ja 50 kohta).
- 24 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut läheisyyttä ja ennakoitavuutta koskevien tavoitteiden valossa, että asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan sisältyvää sääntöä voidaan soveltaa myös, jos samassa jäsenvaltiossa on useita tavaroiden toimituspaikkoja, mikä tarkoittaa, että vain yhdellä tuomioistuimella on oltava toimivalta tutkia kaikki sopimukseen perustuvat kanteet (ks. em. asia *Color Drack*, tuomion 36 ja 38 kohta ja em. asia *Rehder*, tuomion 34 kohta).
- 25 On toiseksi muistettava, että seikat, joiden perusteella yhteisöjen tuomioistuin on päätenyt edellä mainitussa asiassa *Color Drack* antamassaan tuomiossa esitettyyn tulkintaan, pätevät myös palvelujen suorittamista koskeviin sopimuksiin, mukaan lukien ne tilanteet, joissa tämä suorittaminen ei tapahdu vain yhdessä jäsenvaltiossa (em. asia *Rehder*, tuomion 36 kohta).

- 26 Tavarankäytön ja palvelujen suorittamista varten asetuksessa N:o 44/2001 säädettyillä erityisillä toimivaltasäännöillä on nimittäin sama lainsäädäntöhistoria, niillä pyritään samoihin tavoitteisiin ja niillä on sama asema tällä asetuksella perustetussa järjestelmässä (em. asia Rehder, tuomion 36 kohta).
- 27 Läheisyyttä ja ennakoitavuutta koskevia tavoitteita, joihin pyritään keskittämällä tuomioistuimen toimivalta kyseessä olevan sopimuksen perusteella määräytyvään palvelujen suorittamispaikan tuomioistuimeen ja määrittämällä yksi kaikkien tähän sopimukseen perustuvien vaatimusten osalta toimivaltainen tuomioistuin, ei voida tarkastella eri tavalla siinä tilanteessa, että kyseessä olevien palvelujen suorituspaikkoja on useita eri jäsenvaltioissa (em. asia Rehder, tuomion 37 kohta).
- 28 Sen lisäksi, että tällaista erottelua ei voida perustella asetuksen säännöksillä, se olisi ristiriidassa asetuksen antamisessa johtajatuksena olleen päämäärän kanssa, joka on vapauten, turvallisuuden ja oikeuden perustuvan alueen kehittämisen sekä sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edistäminen yhteisössä yhdenmukaisesti tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevia sääntöjä, kuten asetuksen johdanto-osan ensimmäisestä ja toisesta perustelukappaleesta ilmenee (em. asia Rehder, tuomion 37 kohta).
- 29 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että kyseistä säännöstä voidaan soveltaa tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa.

Ensimmäisen kysymyksen b kohta

- 30 Kansallinen tuomioistuin haluaa ensimmäisen kysymyksen b kohdassa selvittää unionin tuomioistuimelta, minkä arviointiperusteiden perusteella on asetuksen

5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti määritettävä luonteenomaisen velvoitteen täytäntöönpanopaikka ja siis tuomioistuin, joka on toimivaltainen tutkimaan kaikki sopimukseen perustuvat kanteet tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa. Kun otetaan huomioon pääasian asiayhteys, tämän kysymyksen on ymmärrettävä koskevan erityisesti sitä, minkä arviointiperusteiden perusteella tämä paikka on määritettävä, kun kysymys on kauppaedustussopimuksesta.

- 31 Tältä osin on ensiksi muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa *Color Drack* antamassaan tuomiossa asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan sisältyvän säännön, joka koskee erityistä toimivaltaa sopimusta koskevassa asiassa, soveltamisesta, että tavaroiden myynnissä tilanteessa, jossa on useita tavaran toimituspaikkoja, on täyttämipaikkakuntana lähtökohtaisesti pidettävä paikkakuntaa, jossa sopimuksen ja toimivaltaisen tuomioistuimen välinen liittymä on läheisin; tämä läheisin liittymä on yleensä paikkakunnalla, jolla täytetään pääasiallinen toimitus (em. asia *Color Drack*, tuomion 40 kohta).
- 32 Tämän tuomion 25–28 kohdassa esitettyjen perusteiden nojalla tätä ratkaisua voidaan soveltaa soveltuvin osin asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan yhteydessä.
- 33 Näin ollen sovellettaessa 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toiseen luetelmakohtaan sisältyvää sääntöä, joka koskee erityistä toimivaltaa sopimusta koskevassa asiassa palvelujen suorituksen osalta, on tilanteessa, jossa palvelun suorituspaikkoja on useita, täytäntöönpanopaikkakuntana pidettävä lähtökohtaisesti paikkakuntaa, jossa sopimuksen ja toimivaltaisen tuomioistuimen välinen liittymä on läheisin; tämä läheisin liittymä on yleensä paikkakunnalla, jossa suoritetaan pääasiallinen palvelu.
- 34 On syytä toiseksi täsmentää, että kauppaedustussopimuksessa kauppaedustaja on se, joka panee täytäntöön tälle sopimukselle luonteenomaisen suorituksen ja joka asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettulla tavalla suorittaa palvelun.

- 35 Jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta 18.12.1986 annetun neuvoston direktiivin 86/653/ETY (EYVL L 382, s. 17) 1 artiklan 2 kohdan mukaan kauppaedustajalla on valtuutus neuvotella tavaroiden myynnistä ja ostosta päämiehen puolesta tai tehdä tarvittaessa sopimuksia tällaisista liiketoimista päämiehen nimissä. Lisäksi direktiivin 3 artiklan mukaan kauppaedustajan ”tulee – – pyrkiä sopivalla tavalla neuvottelemaan ja tarvittaessa päättää liiketoimista, jotka on annettu hänen tehtäväkseen[,] antaa päämiehelle kaikki hallussaan olevat tarpeelliset tiedot [ja] noudattaa päämiehen antamia kohtuullisia ohjeita”.
- 36 Sovellettaessa asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toiseen luetelmakohtaan sisältyvää sääntöä, joka koskee erityistä toimivaltaa sopimusta koskevassa asiassa, on tilanteessa, jossa kauppaedustajalla on useita palvelujen suorituspaikkoja, täytännönpanopaikkana lähtökohtaisesti pidettävä paikkakunta, jossa kauppaedustaja pääasiallisesti suorittaa palveluja.
- 37 Kolmanneksi on selvitettävä, minkä arviointiperusteiden perusteella on määritettävä paikkakunta, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan, kun näitä palveluja suoritetaan eri jäsenvaltioissa.
- 38 Kun otetaan huomioon lainsäätäjän asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa toteama ennustettavuuden tavoite ja asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan sanamuoto, jonka mukaan ratkaiseva on palvelujen osalta se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä palvelut ”sopimuksen mukaan” suoritettiin tai oli suoritettava, paikkakunta, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan, on mahdollisuuksien mukaan johdettava itse sopimuksen määräyksistä. Niinpä kauppaedustussopimuksen yhteydessä on sopimuksen perusteella yksilöitävä paikkakunta, jossa kauppaedustaja pääasiallisesti tekee päämiehensä lukuun työtään, joka koostuu muun muassa hänen tehtäväkseen annettujen liiketoimien valmistelemisestä, niistä neuvottelemisesta ja tarvittaessa sopimusten tekemisestä näistä liiketoimista.
- 39 Sen paikkakunnan, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan, määrittäminen sopimuspuolten sopimuksessa valitsemalla tavalla vastaa läheisyyden tavoitteeseen, koska tällä paikkakunnalla on luonnostaan liittymä riita-asian kohteeseen.

- 40 Jos paikkakuntaa, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan, ei voida määrittää sopimusmääräysten perusteella joko sen vuoksi, että niissä määrätään useista suorituspaikkakunnista, tai sen vuoksi, että niissä ei nimenomaisesti yksilöidä ainuttakaan erityistä suorituspaikkakuntaa, mutta kauppaedustaja on jo suorittanut palveluja, on toissijaisesti otettava huomioon paikkakunta, jossa hän on todellisuudessa pääasiallisesti harjoittanut toimintaansa sopimuksen panemiseksi täytäntöön, sillä edellytyksellä, että näiden palvelujen suorittaminen kyseisellä paikkakunnalla ei ole vastoin osapuolten tahtoa sellaisena kuin se ilmenee sopimusmääräyksistä. Tässä tarkoituksessa voidaan ottaa huomioon asian tosiseikkoihin liittyvät näkökohdat, erityisesti kyseisillä paikkakunnilla käytetty aika ja siellä harjoitetun toiminnan merkitys. Kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltävänä asia on, on ratkaistava toimivaltaansa koskeva kysymys sille esitettyjen todisteiden perusteella (ks. em. asia Color Drack, tuomion 41 kohta).
- 41 Neljänneksi on niin, että jos paikkakuntaa, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan, ei voida määrittää itse sopimuksen määräysten eikä sopimuksen tosiasiallisen täytäntöönpanon perusteella, tämä paikkakunta on yksilöitävä muulla tavalla, joka on lainsäätäjän tavoittelemien ennustettavuuden ja samalla läheisyyden päämäärien mukainen.
- 42 Tässä tarkoituksessa asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luettelukohtaa sovellettaessa paikkakuntana, jossa kauppaedustajan tarjoamat palvelut pääasiallisesti suoritetaan, on pidettävä sitä, jossa tällä kauppaedustajalla on kotipaikka. Tämä paikkakunta voidaan näet aina yksilöidä varmasti, ja se on siis ennustettavissa. Sen osalta täytyy lisäksi läheisyyttä riittä-asiaan koskeva edellytys, koska kauppaedustaja suorittaa siellä kaiken todennäköisyyden mukaan vähäistä suuremman osan palveluistaan.
- 43 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäisen kysymyksen b kohtaan on vastattava, että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luettelukohtaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa, toimivalta tutkia kaikki sopimukseen perustuvat kanteet on tuomioistuimella, jonka tuomiopiirissä sijaitsee paikkakunta, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan. Kauppaedustussopimuksen osalta tämä on paikkakunta, jossa kauppaedustajan palvelut pääasiallisesti suoritetaan, sellaisena kuin se ilmenee sopimusmääräyksistä, ja jollei tällaisia määräyksiä ole, paikkakunta, jossa tämä sopimus tosiasiallisesti pannaan täytäntöön, ja jollei määrittäminen tällä perusteella ole mahdollista, paikkakunta, jossa kauppaedustajalla on kotipaikka.

Ensimmäisen kysymyksen c kohta ja toinen kysymys

- 44 Ensimmäisen kysymyksen a ja b kohtaan annettujen vastausten vuoksi ensimmäisen kysymyksen c kohtaan ja toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luettelma-kohtaa on tulkittava siten, että tätä säännöstä voidaan soveltaa tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa.**
- 2) **Asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toista luettelma-kohtaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa palveluja suoritetaan useissa jäsenvaltioissa, toimivalta tutkia kaikki sopimukseen perustuvat kanteet on tuomioistuimella, jonka tuomiopiirissä sijaitsee paikkakunta, jossa palvelut pääasiallisesti suoritetaan. Kauppaedustusopimuksen osalta tämä on paikkakunta, jossa kauppaedustajan palvelut pääasiallisesti suoritetaan, sellaisena kuin se ilmenee sopimusmääräyksistä, ja jollei tällaisia määräyksiä ole, paikkakunta, jossa tämä sopimus tosiasiallisesti pannaan täytäntöön,**

ja jollei määrittäminen tällä perusteella ole mahdollista, paikkakunta, jossa kauppaedustajalla on kotipaikka.

Allekirjoitukset